

Der var engang et vaskeri og et frysehus i Alslev.

I 1949 blev Alslev og Omegns Andelsfrysehus stiftet, og i 1952 fulgte så Alslev Selvbetjeningsvaskeri.

Alslev Sognearkiv har i arkivfond A102 ikke meget om frysehuset. Der findes kun de bogtrykte vedtægter samt nogle håndskrevne notater.

Meget bedre forholder det sig med selvbetjeningsvaskeriet. Her findes i arkivfond A155 foreningsprotokol og regnskabsbog. Begge bøger dækker hele foreningens virketid.

Alslev og Omegns Andelsfrysehus.

Den stiftende generalforsamling fandt sted den 7. november 1949. Bestyrelsen bestod af gårdejer Valdemar Kousgaard (Nielsen) (senere sløjfet) fra Spangbanke (formand), brugsuddeler Otto Simonsen (kasserer), Gregers Gregersen (sekretær), gårdejer Mads Møller fra Østermarken (bestyrelsesmedlem) og gårdejer Egon Tobiasen Toftnæs (bestyrelsesmedlem)

Der var købt en grund ved landevejen gennem Alslev af gårdejer Arne Hansen (kaldet Lille Arne). Prisen udgjorde kr. 750, -- og den blev udstykket som matr. nr. 14ao Alslev. Grunden er i dag blevet til stien, der forbinder Bredgade med Korshøjvej/Neptunvej mellem Bredgade 23 og Bredgade 25.

Projektet var en "pakkøløsning" fra Randers Køleteknik og finansieringen skete ved et 4½ % lån på kr. 28.000 i Varde Sparekassen med 1. prioritet i bygning og inventar.

Der var 70 frysebokse i huset. 50 bokse på 120 liter og 20 bokse på 60 liter. Der blev hver måned betalt et beløb for at være andelshaver. Beløbet var afhængig af, hvor stor fryseboksen var.

Det håndskrevne notat nævner at mejerist Marius Petersen og hustru Vita passede frysehuset. Det vil sige gjorde rent, førte opsyn med køleapparatet, og vigtigst var tilstede i den fastsatte åbningstid, hvor der kunne indleveres og udtages varer fra boksene. Ægteparrets honorering var kr. 400 årligt. Skulle en andelshaver i frysehuset uden for åbningstiden, kostede de kr. 0,50 ifølge vedtægterne.

Vedtægterne er – set med nutidens øjne – et studie værd. Sikkert standardvedtægter for mange af de frysehuse, der blev bygget rundt om på landet i Danmark. Vedtægterne var

tilrettet, så en långiver havde solidarisk og personlig hæftelse ved alle andelshavere. Utænkeligt i dag, men dengang betingelsen for, at anlægget kunne finansieres.

Når varerne blev indleveret mærket med dato og boksnummer skulle de være "forsvarligt indpakket". Hvis et medlem skulle have adgang til frysehuset - uden for den vedtagne åbningstid - var dette muligt, men så kostede det ifølge vedtægterne et gebyr på kr. 0,50 til den tilsynsførende.

Da frysehuset i 1968 blev nedlagt, og inventaret solgt, var Egon Tobiasen formand og kassereren var gårdejer Niels V. Jensen fra Vibæk.

Der er kendskab til, at gårdejer Leo Sørensen Tulsmark, gårdejer Mads Lauridsen og gårdejer Ottar Hansen Vestermarken også havde været medlemmer af bestyrelsen.

Alslev Selvbetjeningsvaskeri.

I efteråret 1952 besluttede 20 Alslev familier, at de sammen ville etablere et vaskeri i byen.

På det stiftende møde var der en repræsentant til stede for A/S Anton Jensen & Co. Esbjerg. Det blev dette firma, der fik overdraget opgaven med at få bygget et hus til vaskeriet og installeret vaskemaskiner m.m. Prisen for projektet blev kr. 22.500, -- eksklusiv grund og kloakering.

Der var aftalt køb af en lille grund på 223 kvadratmeter af Chr. Højbjerg Nielsen fra det nuværende Kirkegade 5, og prisen var kr. 666, -- Grunden fik matr.nr. 14v Alslev.

Lokale håndværkere byggede huset på 20 kvadratmeter med to rum. Murermester Søgaard fik kr. 5.400, tømrer Hansen kr. 2.500, smed Bent Andersen kr. 470 og elinstallatør Jens Pedersen kr. 1.210, -- Maskiner m.m. kostede kr. 13.000, --

Det hele blev finansieret med et lån på kr. 22.500 i Varde Bank, der dog i 1956 blev forhøjet med kr. 1.000, -- til dækning af ekstra udgifter.

Medlemmerne betalte kr. 15 pr måned og med de 20 medlemmer blev det årlige kontingent til kr. 3.600, -- Desuden skulle gasforbruget betales i en automat, og det beløb sig til cirka kr. 2.000 årligt.

I 1967 udtrådte syv medlemmer af foreningen mod hver at betale kr. 275, som var restandel på etableringslånet. Dette sker i forbindelse med, at vaskehuset skal betale en tilslutningsafgift på kr. 3.250, -- til det nye kloaksystem i byen, samt en renovering af vaskeriet.

Samlet udgift til kloakering og renovering blev på kr. 8.000, og igen var det Varde Bank, der lånte andelsselskabet de nødvendige penge.

Driften fortsatte frem til 1. maj 1979, men først i 1982 kunne aktiviteterne endeligt afsluttes. Inventar og ejendom blev solgt. Det hele sluttede med kr. 1.685,79 til fordeling blandt de sidste andelshavere. Jens Dyrvig og Ottar Hansen kunne sætte de sidste underskrifter i Alslev Selvbetjeningsvaskeris regnskabsbog.

Grund med bygninger er i dag ejet af Varde Kommune, og bruges som værksted og opbevaringssted for Alslev Hallen.

Afslutning.

Det var ikke muligt i 1949 og 1953 at forudse, hvilken teknologisk udvikling, der ville finde sted de følgende 25 år. Derfor var det dengang relevant at gå sammen i fællesskaber/ andelsselskaber og investere i grund, bygninger og inventar for at gøre hverdagen lettere for familierne, og da i særdeleshed for husmoren.

I 1950 var der ikke nogen familier i Alslev, der havde køleskab, dybfryser eller vaskemaskine og tørretumbler. Det havde alle i 1975.

Husmødrene var i 1975 ikke længere "hjemme ved kødgryderne" men på arbejdsmarkedet. Når familiens tøj skulle vaskes, så var det ikke længere en proces, hvor hele dage blev afsat. Indholdet af tøjkurven blev nu blot flyttet over i vaskemaskinen, medens andre relevante opgaver kunne passes, som f. eks at se TV eller bruge støvsugeren til at få rengjort parcelhuset.

Det moderne liv var kommet til Alslev. Dengang i "de gode gamle dage" var store fællesskaber nødvendige for at løse, hvad der i dag er små opgaver.

Hans Ole Villadsen

arkivleder

Alslev Sognearkiv.